

CESTOVNÍ RUCH NA ŠUMAVĚ

**Koncept rozvoje cestovního ruchu
Akční program**

CESTOVNÍ RUCH NA ŠUMAVĚ

Koncept rozvoje cestovního ruchu Akční program

Tato publikace vznikla za podpory Fondu malých projektů Phare CBC, České centrály cestovního ruchu a Regionálního sdružení Šumava.

Zpracovatel projektu a publikace:

Pracovní společenství poradenských firem

TR Consult - Tomáš Růžička
Konviktská 5, 110 00 Praha 1

LK Progresss - Luboš Krejza
382 79 Frymburk 79

Partneři projektu:

Regionální sdružení Šumava

Euroregion Šumava - Bavorský les

Regionální rozvojová agentura Šumava, o.p.s.

Stav:
Listopad 2001

Fotografie:
Aleš Motejl

Předtisková příprava a tisk:
GAFA studio, Český Krumlov

Za masivní podporu projektu děkujeme
všem účastníkům pracovních setkání.
Zpracovatelé.

OBSAH:

Úvodní slovo	4
I. Turistický profil regionu Šumava	
1. Geografické a sociálně ekonomické podmínky	
1.1 Geografická poloha	6
1.2 Fyzicko-geografické podmínky	6
1.3 Sociálně-ekonomické podmínky	8
2. Nabídka pro návštěvníky	
2.1 Atraktivita oblasti	11
2.1.1 Přírodní pozoruhodnosti	11
2.1.2 Historické a kulturní památky	11
2.1.3 Nabídka rekreace u vodních ploch a toků	12
2.1.4 Ostatní	12
2.2 Turistická infrastruktura	12
2.2.1 Ubytování a stravování	12
2.2.2 Infrastruktura pro volný čas	17
2.2.3 Zimní sporty	18
3. Poptávka - návštěvnost cestovního ruchu	18
3.1 Analýza návštěvnosti	18
3.2 Profil návštěvníka, hlavní cílové skupiny	19
3.3 Hlavní formy a rekreační aktivity	20
4. Organizace cestovního ruchu	20
5. Marketing	20
6. Konkurence	21
II. Analýza SWOT turistického regionu Šumava	23
III. Strategie rozvoje turistického regionu Šumava	
1. Hlavní cíle a východiska	34
2. Strategie a rozvojové cíle	34
IV. Akční plán rozvoje turistického regionu Šumava	38

Úvodní slovo

V roce 1996 byl pro Šumavu v rámci bilaterální pomoci Spolkové republiky Německo České republice (program TRANSFORM) zpracován Koncept rozvoje cestovního ruchu a Akční program cestovního ruchu na Šumavě.

Šumava je svébytným turistickým regionem s vlastní výraznou identitou. Další trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu v této oblasti vyžaduje aktuální společnou strategii a akční program.

Regionální sdružení Šumava rozhodlo o nutnosti aktualizace Konceptu rozvoje cestovního ruchu na Šumavě. Projekt byl finančně podpořen z programu pro přeshraniční spolupráci FMP Phare CBC a finančně i metodicky ze strany České centrály cestovního ruchu.

Strategie rozvoje cestovního ruchu na Šumavě byla zpracována na principu partnerství, do procesu zpracování se zapojily všechny významné subjekty působící v regionu.

Věříme, že tento dokument přispěje k cílenému rozvoji cestovního ruchu v našem regionu.

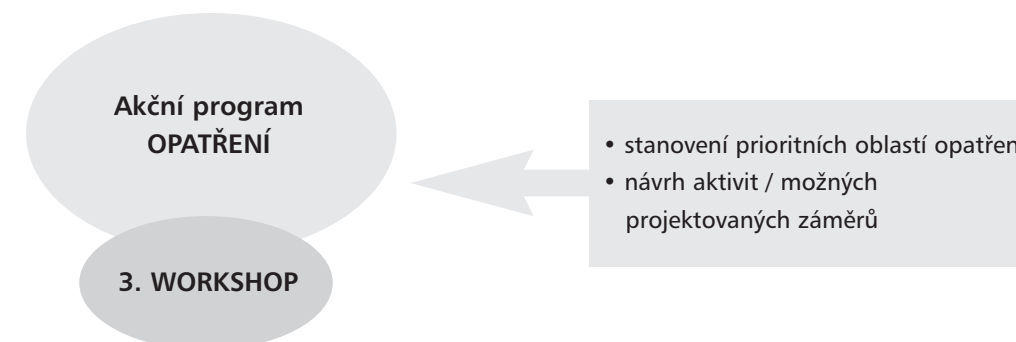
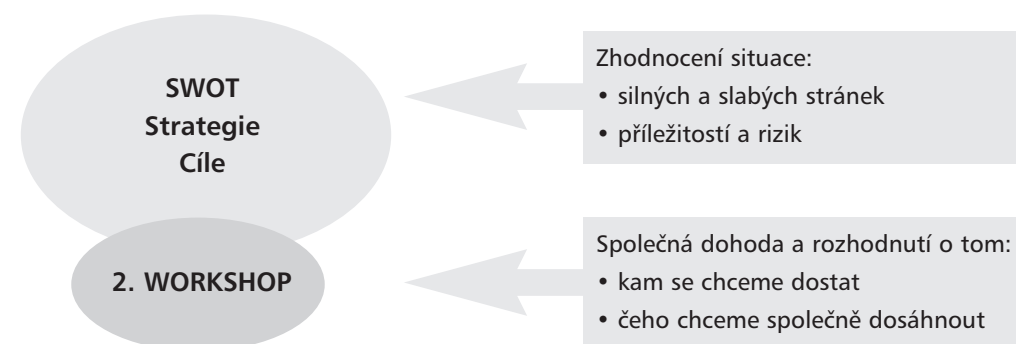
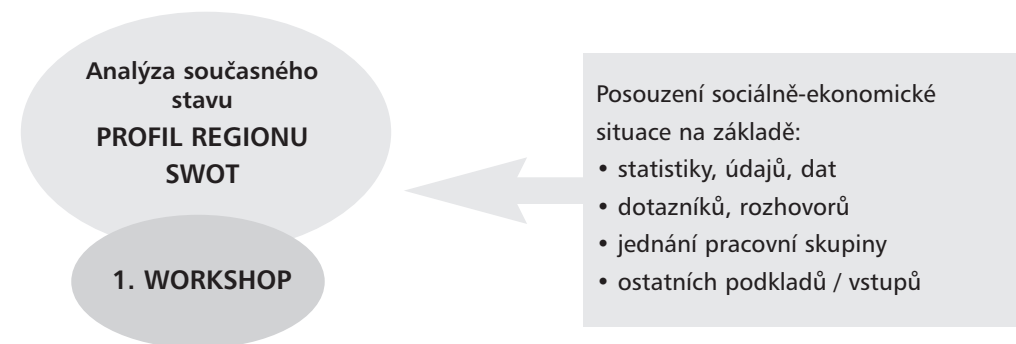
Miloš Pícek

Jednatel Regionálního sdružení Šumava

POSTUP PŘI ZPRACOVÁNÍ STRATEGIE A AKČNÍHO PLÁNU ROZVOJE CR

PŘÍPRAVNÁ ETAPA

REALIZAČNÍ ETAPA

PROJEKTY

I. Turistický profil regionu Šumava

Úvod

Cestovní ruch je již po mnoho desetiletí nejdynamičtěji se rozvíjícím odvětvím světové ekonomiky. Česká republika patří mezi země, kde cestovní ruch představuje v ekonomice služeb významný sektor s dlouhodobě příznivými dopady na platební bilanci. Z hlediska nejvýznamnějších turistických destinací (měřeno počtem příjezdů) náleží České republice 8. místo v Evropě a 12. místo na světě. Měření ekonomickým efektem v podobě příjmů z CR (3,7 mld. US \$ v roce 1998) zaujímáme 17. místo v Evropě a 30. místo na světě (zdroj: WTO). Ze statistiky návštěvnosti činil celkový počet ubytovaných návštěvníků v roce 2000 necelých 11 mil. osob (z toho bylo necelých 5 mil. cizinců) a celkový počet přenocování dosáhl více než 47 milionů. Na Jihočeský a Plzeňský kraj, připadlo z tohoto počtu celkem 1,5 mil. ubytovaných a 6,3 mil. přenocování. Šumavský region se na těchto počtech podílel plnými 45 %, resp. 41 %. To jsou údaje, které více než výmluvně dokládají postavení Šumavy jako významného turistického regionu i z pohledu České republiky. Některé dílčí průzkumy prováděné v posledních letech, jakož i některé další statistické údaje, pak jednoznačně dokládají význam a pozici cestovního ruchu pro ekonomiku regionu, z hlediska zaměstnanosti, veřejných příjmů i výdajů.

1. Geografické a sociálně ekonomické podmínky

1.1 Geografická poloha

Šumava se rozprostírá v příhraniční oblasti jihozápadních Čech, kde leží na průsečku tří historických zemí střední Evropy - Bavorska, Horního Rakouska a Čech. V geografickém vymezení se jedná o horské pásmo v délce zhruba 140 km, rozkládající se mezi Všerubským a Vyšebrodským průsmykem. V současném administrativním vymezení zasahuje tato významná turistická oblast na území 4 okresů: Domažlice, Klatovy, Prachatice a Český Krumlov. Z pohledu regionálního uspořádání je pak rozdělena do dvou krajů: Plzeňského a Jihočeského. Šumava zaujímá výhodnou dopravní polohu ve vztahu k hlavním poptávkovým vnitrore-

gionálním centřům - Praze, Plzni a Českým Budějovicům. Dobré napojení má nejen s bezprostředně sousedícími turistickými regiony v Bavorsku a Horním Rakousku, ale i se vzdálenějšími sídelními centry (Linec, Mnichov).

Prostupnost hranic dnes zajišťuje celkem 8 silničních přechodů pro osobní automobilovou dopravu, 3 železniční přechody a dalších celkem 16 turistických přechodů či stezek. Jedná se tedy o vysoce turisticky atraktivní oblast, která je dopravně poměrně dobře dostupná jak pro turisty z ČR, tak pro návštěvníky ze střední a západní Evropy.

1.2 Fyzicko-geografické podmínky

Šumava je jedním z nejstarších pohoří Evropy, které je tvořeno horninami prahorního a prvohorního stáří, zejména žulami, rulami a svory. Vznik Šumavy spadá do období alpinského vrásnění ve třetihorách. Jedná se o lesnaté pohoří se zaoblenými terénními formami s rozsáhlými náhorními plošinami, nazývanými Šumavské pláně. Pláně v centrální oblasti jsou lemovány vystupujícími vrcholy a rozrušeny hlubokými údolními vodními toků (Vydra, Křemelná). Vedle Šumavských plání dále rozlišujeme Vltavickou brázdou (údolní niva Vltavy s rozsáhlými rašeliništi) a hornatiny Železnorudskou, Trojmezenskou, Boubínskou a Želnavskou. Území Šumavy je dále poznamenáno pozůstatky doby ledové v podobě ledovcových jezer a karů (jezera Laka, Prášílské, Plešné, Černé a Čertovo). Severně od Všerubského průsmyku navazuje na Šumavu pásmo Českého lesa. Lemuje západní hranici Čech až k Chebu. Oproti Šumavě je nižší, jeho nejvyšší horou je Čerchov s n.v. 1042 m. Moldanubikum Českého lesa je od domažlického krystalinika, tedy směrem do vnitrozemí, odděleno výrazným poruchovým pásmem, českým křemenným valem, o šířce 0,5 až 1,5 km. Na některých místech na okrese Domažlice vystupují v místech valu na povrch nápadné čočky křemene. Na jihovýchodě do území dále zasahují Novohradské hory; v celém průběhu pak sleduje linii pohoří Šumavské podhůří. Vlastní hornatina Šumavy se vyznačuje horským, avšak v porovnání s jinými pohořími v ČR, mírnějším mezoklimatem. Průměrné roční teploty v centrální Šumavě činí zhruba 3,5 - 5,0 stupně Celsia; průměrná teplota ve vegetačním období se pak pohybuje mezi 10 - 11 stupni Celsia.

Průměrný úhrn srážek je dosti nevyrovnaný a obvykle se pohybuje mezi 1 100 až 1 300 mm. Nejvlhčími lokalitami jsou Březník, Modrava, Modravské slatě. Sněhové podmínky jsou méně příznivé než v jiných českých či moravských horách. Sněhová pokrývka tu v průměru přetrvává 4 - 5 měsíců a dosahuje mocnosti o něco větší než 1 m. V nejchladnějších, srážkově dobře zásobených lokalitách (pohraniční rašeliniště Šumavských plání) vydrží sníh až půl roku a mocnost sněhové pokrývky dosahuje až 2 m. Šumava je bohatá na vodní toky, z nichž některé zde mají pramennou oblast (např. Teplá Vltava, Otava, Blanice, Úhlava, Volyňka). Významnou a turisticky velice atraktivní řekou je Vydra s výrazně utvářeným balvanitým řečištěm. Celá oblast má značný vodohospodářský význam díky nadprůměrně příznivým hydrogeologickým poměrům. V historii byla vodnatost šumavských toků využívána na svou dobu mimořádnými technickými úpravami pro plavení dřeva (Schwarzenberský a Vchynicko-Tetovský plavební kanál). Další významné vodní dílo vzniklé ve druhé polovině 20. století představuje víceúčelová vodní nádrž Lipno (o celkové délce 42 km a rozloze 4 870 ha). Pohoří Šumavy probíhá evropské rozvodí mezi Černým a Severním mořem. Celá Šumava leží ve středoevropské květnaté oblasti. Základní typy přirozené vegetace tvoří květnaté bučiny, acidofilní doubravy a bučiny

a klimaxové smrčiny. Vedle těchto tří hlavních typů se zde vytvořila celá řada přirozených společenstev i celých klimaticky azonálních ekosystémů (jedná se zejména o rašeliniště, údolní luhy, podmáčené smrčiny, reliktní bory a bezlesá kamenná moře, ekosystémy jezerních karů, vzácné relikty přirozeného, většinou mokřadního bezlesí, ekosystémy stojatých a tekoucích vod). V Českém lese tvořily původní vegetaci kyselá acidofilní bučiny, jedlobučiny, lokálně podmáčené smrčiny, v údolích pak olšiny. I do současné doby se na hřebenech zachoval v lesních společenstvech ve významném množství buk, a to ve větší míře než je tomu na Šumavě. Většina druhů živočichů z období postglaciálu, s výjimkou velkých predátorů (z nichž populace rysa ostrovida byla znovu vysazena v 80. letech), se na Šumavě udržela až do dnešní doby. Tradiční je především spárkatá zvěř (jelení, srnčí, mufloní a černá zvěř), z dalších savců jsou rozšířeny lasicovitě šelmy (kuna lesní, kuna skalní, tchoř, jezevec, hranostaj a lasice kolčava). Velmi bohatá je ptáčí fauna, reprezentovaná zhruba 200 druhy (mezi typické šumavské ptáky patří ohrožené druhy kurů - tetřev, tetřívka a jeřábek). Pro Šumavu jsou dále charakteristické některé druhy sov (sýc rousný, výr velký, kulíšek nejmenší), z mnoha dravců jsou zde zastoupeny např. orl křiklavý, ostříž lesní a sokol stěhovavý. Z nižších obratlovců je zde zastoupeno okolo 30 druhů ryb (mezi jinými pstruh potoční či

lipan podhorní) a zhruba 15 druhů obojživelníků a plazů (např. čolek horský a velký, ropuchy, ještěrky, užovky a zmije obecná). Mezi nejbohatší na druhy je fauna bezobratlých, často se jinde v ČR nevyskytujících (např. pavouci rašelinných biotopů a někteří měkkýši). Mimořádné přírodní a krajinářské podmínky Šumavy vedly v minulém století k vyhlášení některých mimořádně cenných území za chráněná (Boubínský prales). Již na počátku tohoto století ze zrodila myšlenka vyhlásit nejcenější oblasti Šumavy za národní park. Tento záměr se naplnil roku 1991, kdy byl v centrální části Šumavy zřízen a vyhlášen Šumavský národní park o rozloze 690 km². Národní park zahrnuje nejméně dotčenou oblast šumavské přírody a tvoří jádro biosférické rezervace (zřízení v roce 1990 v rámci programu UNESCO „Man and Biosphere“). Ochranné pásmo národního parku tvoří CHKO Šumava o celkové rozloze 940 km². Český les má statut přírodního parku, vyhlášení chráněné krajinné oblasti se

připravuje. Nejvýznamnějším chráněným územím oblasti je národní přírodní rezervace Čerchovské hvozdy o rozloze 324 ha, vyhlášená na ochranu přírodě blízkého horského a podhorského smíšeného lesa. Režim a podmínky využívání a hospodaření v chráněných územích mají vliv na ekonomický rozvoj oblasti a tím i na její využívání pro cestovní ruch. Tuto skutečnost však nelze vnímat pouze jako restrikcii, ale především jako rozvojovou šanci.

1.3 Sociálně-ekonomické podmínky

Sociálně ekonomický vývoj příhraniční oblast i Šumavy byl výrazně ovlivněn dopady desítky let přetrvávající izolace tohoto území, způsobené především existencí železné opony a celkově nepříznivými důsledky vyplývajícími z periferní polohy oblasti v rámci tehdejšího státu. Důsledkem neprodyšně uzavřené hranice byl na obou jejích stranách stagnující hospodářský vývoj, vylidňování příhraničního prostoru a téměř neexistující přeshraniční interakce.

Obyvatelstvo

Okres	Počet obyvatel	Hustota obyv./km	Věková struktura v %			Přírůstek/ úbytek počtu obyv.
			0-14	15 - 59	60 a více	
Domažlice	58 476	51,3	17,4	64,9	17,7	- 102
Klatovy	88 015	45,4	17,0	63,5	19,5	- 1 268
Prachatice	51 401	37,4	18,8	65,1	16,1	+ 184
Český Krumlov	59 308	36,7	19,7	66,2	14,1	+ 1 622

Vývoj obyvatelstva byl v posledním desetiletí odlišný v západočeské a jihočeské části řešeného území. Zatímco v jihočeských okresech došlo k přírůstku počtu obyvatel, především v okrese Český Krumlov, v okresech Plzeňského kraje zaznamenal počet obyvatel pokles, a to zejména v okrese Klatovy. Hustota osídlení je 2,5 - 3x nižší, než je celorepublikový průměr. Tato skutečnost souvisí především s důsledky vývoje Šumavy v poválečném období, s řídkou strukturou a charakterem osídlení. Tato situace má nepříznivý vliv i na dopravní obslužnost území. Vedle toho, že ztěžuje dostupnost služeb, se například reálně promítá i do výše a struktury výrobních nákladů a nepříznivě ovlivňuje konkurenceschopnost místní ekonomiky.

Z věkové struktury lze očekávat vyšší přirozený přírůstek obyvatel v okresech Prachatice a Český Krumlov, díky příznivému poměru mezi předproduktivním a postproduktivním věkem obyvatelstva. Očekávaný přírůstek obyvatelstva lze dále odvodit i od pozitivních trendů migrace, zejména v uvedených okresech. Mírný trend k přírůstkům na základě stěhování vykazují i zbývající dva šumavské okresy - Domažlice a Klatovy.

Ekonomická situace

Dynamické procesy, které nastaly v zemi po roce 1990, změnilo postupně i společenskou a ekonomickou situaci v území. Transformace a restrukturalizace zásadně ovlivnily podobu regionální ekonomiky, rozvoj malých a středních podniků, strukturu zaměstnanosti, rozsah zahraničních investic a jejich vliv na hospodářský rozvoj oblasti. Positivní vývoj se odrazil i v přínosech a kvalitativních změnách, které nastaly v oblasti cestovního ruchu, ve

zlepšení životního prostředí, v nárůstu investic do veřejné technické a dopravní infrastruktury, v rozvoji institucionálních struktur a v nebývalém rozmachu rozmanitých forem přeshraniční spolupráce. Vedle pozitivních změn však Šumavu postihly i některé nepříznivé dopady související zejména s restrukturalizací zemědělství a s dramatickým poklesem jeho ekonomického významu. Celkově se zhoršila i dopravní obslužnost venkovských oblastí.

Otevření hranic přineslo výrazný impuls pro rozvoj cestovního ruchu, jehož význam a pozice v regionální ekonomice se výrazně posílila. Návštěvnost ČR, včetně zahraniční návštěvnosti jak krátkodobé (Německo, Rakousko) tak i dlouhodobé (především Německo, Nizozemí, Slovensko), představuje zvýšenou poptávku a zájem o turistické zajímavosti regionu, s příznivým dopadem na rozvoj turistické infrastruktury, rozvoj podnikání, zaměstnanost, vývoj veřejných i soukromých zdrojů a financí (např. statistika v roce 2000 vykazovala v souboru sledovaných a komerčně provozovaných ubytovacích zařízení celkem 660 000 pobytových návštěvníků, se zhruba 2,6 mil. přenocováními a 3 mil. pobytových dnů).

V celé oblasti je registrováno celkem 41 tis. soukromých podnikatelů. V přepočtu na počet obyvatel dosahují nejvyšších hodnot okresy Prachatice (179 soukromých podnikatelů na 1000 obyvatel), Klatovy (165) a Český Krumlov (158), s odstupem pak Domažlice (137). I uvedené údaje nepřímo potvrzují význam cestovního ruchu a jeho multiplikační efekt pro ekonomiku regionu.

Trh práce a lidské zdroje

Ekonomika regionu doznala v posledním

Okres	Ek. aktivní celkem (100%)	Zemědělství podíl v %	Průmysl podíl v %	Služby a ostatní podíl v %	Míra nezaměstnanosti v %
Domažlice	26 668	15	40	45	4,6
Klatovy	38 892	12	37	51	6,1
Prachatice	23 381	11	35	54	6,1
Český Krumlov	29 432	11	40	49	8,0
ČR celkem	4 860 730	6	41	53	8,6

ČSÚ: Okresy ČR, 1998

desetiletí výrazných strukturálních změn. Otevření hranic přineslo i nabídku pracovních míst v určitých ekonomických sektorech pro místní obyvatele zejména v sousedním Bavorsku. Tato skutečnost rovněž příznivě ovlivňuje investice a akumulaci základního kapitálu pro rozjezd živností a menších rodinných podniků. Současně s tím zaznamenal příhraniční region příliv zahraničního kapitálu ze sousedních zemí, který pomohl vytvořit novou základnu malých a středních podniků, a tím přispěl k žádoucí diversifikaci místní ekonomiky a k její vyšší stabilitě před vnějšími konjunkturálními vlivy .

Navzdory výraznému propadu zemědělství v regionu hraje zemědělství stále významnou roli v místní ekonomice; v průměru zaměstnává ještě okolo 12% ekonomicky činného obyvatelstva (na konci 80. let to bylo ještě plných 25%). Významné postavení cestovního ruchu v celé oblasti se promítá do ukazatele podílu zaměstnanosti ve službách (v samotném ubytování a pohostinství je v přepočtu zaměstnáno 6 - 8 % ekonomicky činných, což představuje dvoj- až třínásobek průměru ČR).

Vzdělanostní struktura je však v porovnání s průměry ČR i s krajskými průměry nižší, a to zejména ve skupině obyvatel s dokončeným vysokoškolským vzděláním. Současná nabídka na pracovním trhu však neodpovídá poptávce, a to zejména v technických a strojírenských oborech.

Doprava

Šumavský region charakterizuje poměrně dobrá dopravní infrastruktura: hustá silniční síť, dobré silniční a železniční spojení s hlavními centry ve vnitrozemí i propojení s Bavorskem a Horním Rakouskem. Dosažitelnost regionu pro návštěvníky z vnitrozemí i ze sousedních zemí je dobrá, a to i díky rela-

tivně husté síti hraničních přechodů. Některé dílčí oblasti však vykazují v tomto smyslu určité deficity (např. Lipensko). Mezi nejexponovanější silniční přechody (z hlediska počtu odbavených vozidel a osob) patří na prvním místě Folmava/Furt im W., Strážný/Philippsreut a Železná Ruda/Bayerische Eisenstein. Automobilový provoz, zejména pak nákladní doprava, negativně ovlivňuje floru a faunu v chráněných územích přírody.

Mezi slabé stránky však patří zanedbaný stav některých silničních komunikací a železniční infrastruktury a obslužné vybavenosti všeobecně. Obdobně jako ostatní venkovské prostory v ČR je i dopravní obslužnost oblasti nedostatečná. Z pohledu návštěvníka využívajícího prostředky hromadné dopravy je zejména nevyhovující dopravní propojení napříč Šumavou, tedy uvnitř oblasti v podélném směru. Tento nedostatek částečně eliminuje ekologická autobusová doprava zajišťovaná v hlavní turistické sezóně národním parkem a orientovaná především na návštěvníky exponované lokality.

Technická infrastruktura

Stav a vybavenost území technickou infrastrukturou zásadním způsobem podmiňují jeho ekonomický rozvoj a kvalitu životních podmínek. V posledním desetiletí se úroveň a kvalita vybavenosti technickou infrastrukturou v regionu výrazně zlepšila. Zásahu na tom má především aktivita obcí podporovaná státní správou a v neposlední řadě i pomoc poskytovaná EU prostřednictvím programu přeshraniční spolupráce CBC Phare. I přes toto významné zlepšení však přetrvává neuspokojivá situace především v oblasti zásobování a čištění vod a to zejména v malých a středně velkých obcích. Kvalita čištění odpadních vod není na mnoha

místech v souladu s požadavky norem a standardů ČR (EU).

Možnosti pro plošné rozšíření plynofikace v oblasti jsou omezeny především vysokými investičními náklady vyplývajícími z řídkého osídlení a obtížných terénních podmínek. Úspěchem je uplatnění ekologických technologií využívajících obnovitelných zdrojů energie pro vytápění několika obcí ležících v blízkosti NP Šumava .

2. Nabídka pro návštěvníky

2.1 Atraktivita území

2.1.1 Přírodní pozoruhodnosti

Šumava představuje území, které je pouze velmi málo poznamenáno negativními důsledky civilizačního vývoje a disponuje tedy vysoce atraktivním a hodnotným přírodním a krajinným potenciálem. Šumava je díky svým přírodním atraktivitám již dnes jednou z turisticky nejvyhledávanějších rekreačních oblastí cestovního ruchu. Cestovnímu ruchu se v této souvislosti pro region Šumava přisuzuje značný význam i do budoucnosti, která je

spojená se zcela novými rozvojovými šancemi pro celé území Šumavy.

Do regionu Šumava, vymezeného územím okresů Domažlice, Klatovy, Prachatice a Český Krumlov, významně zasahují pohoří Český les, Šumava, Blanský les a Novohradské hory. Tyto hlavní rekreační oblasti pokrývají významnou část řešeného území. Nejvýznamnějšími přírodními a krajinnými atraktivitami jsou velkoplošná chráněná území, Národní park a Chráněná krajinná oblast Šumava, Chráněná krajinná oblast Blanský les a přírodní parky: Český les, Zelenov, Sedmihoří, Budědicko, Kochánov, Kašperskohorská vrchovina, Plánický hřeben, Vyšebrodsko, Soběnovská vrchovina, Novohradské Hory, Poluška. Šumava, ve spojení s obdobně přírodně cenným vysoce zalesněným územím na protilehlé straně hranice v Bavorsku a Horním Rakousku, spoluvytváří turisticky nejvýznamnější region ve střední Evropě.

2.1.2 Historické a kulturní památky

Řešené území disponuje velmi bohatou nabídkou kulturně historických atraktivit, které skýtají výtečné předpoklady pro rozvoj různých forem městské, kulturní a církevní

výletní turistiky a pro rozvoj tvorby mnoha turistických produktů využívajících historický a kulturní potenciál regionu.

Pro návštěvníky jsou velmi přitažlivá především historicky významná města s rozsáhlými soubory památkových objektů, se zachovalou architektonickou a urbanistickou strukturou historických center měst. Dominantní význam mají města Český Krumlov (od roku 1992 v Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO), Prachatice, Kašperské Hory, Sušice, Klatovy, Domažlice a Horšovský Týn.

V regionu je velmi bohatá nabídka kulturně historických památek zbudovaných v rozmanitých slozích. Četné zastoupení mají hrady, zámky, tvrze i jejich zříceniny (nejvýznamnější jsou např. Horšovský Týn, Poběžovice, Rábí, Prácheň, Švihov, Klenová, Velhartice, Chudenice, Kašperk, Vimperk, Kratochvíle, Dívčí Kámen, Český Krumlov, Rožmberk, Vítkův Hrádek), muzea a skanzeny (jako např. Domažlice, Železná Ruda, Klatovy, Sušice, Kašperské Hory, Prachatice, Vimperk, Lenora, Husinec, Netolice, Horní Planá, Český Krumlov, Vyšší Brod) a významné církevní stavby (velké množství kostelů, kaplí, významné křížové cesty se zastaveními a známá poutní místa, proslavené klášterní objekty Zlatá Koruna a Vyšší Brod, a další).

Významná je i nabídka atraktivních technických památek, které skýtají možnosti pro rozvoj aktivních forem turistiky jako cykloturistiky či pěší turistiky s tematickým zaměřením (Schwarzenberský plavební kanál, Vchýnicko-Tetovský plavební kanál, pozůstatky koněspřežní dráhy České Budějovice - Linec, významné rozhledny jako např. Poledník a Libín, vodní hamry a mlýny podél vodních toků, a další).

Potenciál řešeného území je významně rozšiřován památkami obdobného charakteru v Bavorsku a Horním Rakousku.

2.1.3 Nabídka rekreace u vodních ploch a toků

Významnou součástí celkové turistické nabídky Šumavy je potenciál vodních ploch a toků vhodných pro odpočinek a rekreaci, ale hlavně aktivní pohyb při vodní sportech a vodní turistice.

Nejvýznamnější vodní plochou vhodnou pro

rekreační účely je Lipenské jezero, největší jezero v České republice s délkou 42 km a největší šířkou téměř 8 km a plochou 4 870 ha, které se rozkládá v okresech Český Krumlov a Prachatice. Dalšími významnými rekreačními vodními plochami jsou na Klatovsku Hnačov a Valcha a na Domažlicku Babylon.

Významnou rekreační aktivitou je v oblasti také vodní turistika na kanoích, kajacích či raftingových člunech na úsecích řek Vltava, Otava a Úhlava, které jsou splavné, a kde to dovolují podmínky a režim ochrany přírody ve velkoplošných chráněných územích.

O významu a kvalitě vodních ploch a toků v řešeném území vypovídají i možnosti pro pořádání vrcholných světových soutěží jako mistrovství Evropy či mistrovství světa: v jachtařských soutěžích na Lipenském jezeře či na divoké vodě na Vltavě pod přehradní hrází u Lipna nad Vltavou.

2.1.4 Ostatní

Potenciální nabídka území zahrnuje též veškeré formy turistiky v letní i zimní sezóně i v mimosezónách. Jsou zde možnosti pro aktivní pěší, cykloturistiku i vodní turistiku, turistiku zaměřenou na poznávání historických památek, kulturních zajímavostí a tradic. Šumava má i dostatečný potenciál pro provozování letních i zimních sportů pro různé výkonnostní kategorie, rozvinuté jsou i možnosti pro rybolov, myslivost a další sportovní aktivity. S rozšiřováním rodinných farem vznikají předpoklady také pro rozvoj agroturistiky v šumavském podhůří, ve městech a hotelových komplexech vzniká postupně zázemí pro rozvoj kongresové turistiky. Vzhledem k ekologicky hodnotné přírodní krajině Šumavy se zde začíná rozvíjet i lázeňství (ozdravné pobyty a rehabilitační léčba na zdravém vzduchu).

2.2 Turistická infrastruktura

2.2.1 Ubytování a stravování

V řešeném území je velká koncentrace kapacity ubytovacích zařízení ve srovnání s republikovým průměrem. Ve 4 šumavských okresech je soustředěno více než 30% celkové ubytovací kapacity všech 18 okresů bývalého Jihočeského a Západočeského kraje. Kapacita

je rozvrstvena mezi ubytování v hotelech, penzionech, apartmánech, turistických ubytovnách, chatových osadách a kempech. Výrazný nárůst lůžkové kapacity pro hromadnou rekreaci nastal restrukturalizací a privatizací podnikových rekreačních zařízení, velkým počtem chat pronajímaných specializovanými cestovními agenturami a nárůstem ubytovací kapacity v privátech a na rodinných farmách. Tento vývoj v posledním období není však odpovídajícím způsobem zdokumentován a statisticky doložen, a proto je nyní velmi obtížné získat pro celkovou lůžkovou kapacitu regionu přesná statistická data. Lůžková kapacita je prostorově soustředěna především do okresních měst a významných středisek cestovního ruchu jakými jsou např. Klenci pod Čerchovem, Železná Ruda, Srní, Kvilda, Kašperské Hory, Zadov-Churáňov, Nové Hutě, České Žleby-Stožec, Nová Pec, Horní Planá, Černá v Pošumaví, Frymburk, Lipno n.Vlt., Vyšší Brod, Babylon.

Na počátku 90. let činila podle ČSÚ celková ubytovací kapacita v oblasti Šumavy celkem 31 600 lůžek (včetně kapacity ubytování v chatových osadách a letních táborech mládeže). K tomu byla v letním období k dispozici kapacita stanových tábořišť

odhadovaná na cca 16 500 osob. Dále podle výsledků sčítání lidí, domů a bytů v roce 1991 bylo na Šumavě registrováno celkem 4 000 objektů tzv. „druhého bydlení“. Současná statistika vykazuje celkem 33 tis. lůžek „v ubytovacích zařízeních, která jsou provozována na komerčním principu právními nebo fyzickými osobami“. Oba statistické soubory nejsou tedy srovnatelné. Nicméně z celkového vývoje a charakteru restrukturalizace zařízení lze odvodit, že se celková ubytovací kapacita na Šumavě nesnížila, ale pravděpodobně mírně vzrostla (s trendem dalšího mírného nárůstu), a to především ve prospěch kvalitnějšího ubytování, s vyšším standardem služeb. Samotná kapacita zařízení však není postačujícím a průkazným indikátorem pro posouzení zejména ekonomických přínosů cestovního ruchu pro region. Z tohoto pohledu je podstatné využití těchto kapacit, tedy vytíženost zařízení a obsazenost lůžek v průběhu roku. Obsazenost závisí na mnoha faktorech, z nichž lze uvést jako hlavní jak lokalizační faktory (atraktivitu místa z hlediska možností celoročního využití a jeho vybavenost infrastrukturou a službami), tak samotnou úroveň a kvalitu nabídky samotného zařízení.

Významná úloha samozřejmě přísluší i schopnosti provádět efektivní marketing. Z okresních statistik (rok 2000) vyplývá, že využití lůžek u sledovaného vzorku ubytovacích zařízení (hotely a penziony) dosahuje v průměru zhruba 32% u vybraných zařízení na území okresu Domažlice, 38% v okrese Český Krumlov, 42 % v okrese Prachatice a 44 % v okrese Klatovy. Srovnáme-li tyto hodnoty s úrovní roku 1996, došlo v posledních letech k výraznému zlepšení zejména v okresech Domažlice a Český Krumlov (v průměru o 70%), u okresu Prachatice o 23% a u okresu Klatovy o 8%. Jedná se o údaje, které dokládají průměrnou obsazenost kapacit v oblasti v rozmezí od zhruba 125 do 160 dnů v roce. Ve skutečnosti existují mezi jednotlivými lokalitami a zařízeními velké rozdíly. Zatímco obsazenost lůžek a vytíženost zařízení v prostoru Železné Rudy, Zadova- Churáňova či centrálních plání překračuje v průměru 50% (180 - 200 dnů v roce), na Lipensku se pohybuje v průměru okolo 25 %. Přesto i zde existují zařízení s celoročním provozem dosahující obsazenost lůžek až 60 - 80%.

Kvalita poskytovaných služeb v ubytovacích zařízeních se sice neustále zlepšuje, ale celkově zatím mnoho zařízení nedosahuje příslušného mezinárodního standardu ve své kategorii. Nedostatky jsou jak ve vybavení ubytovacích zařízení patřičnou infrastrukturou, tak v kvalitě lidských zdrojů. Během posledních pěti let se ale v regionu vyprofilovalo několik zařízení s vysokým standardem

všech poskytovaných služeb a jejich úspěch výrazně motivuje okolní zařízení ke zlepšení kvality svých služeb. Ke zlepšení kvality by měly přispět i aktuálně na státní úrovni zpracované standardy pro kategorizaci ubytovacích zařízení dle druhů a kvalitativní úrovně služeb.

Přehled kapacit ubytovacích zařízení podle okresů k 31.7.1998 a 2000

Ubytovací zařízení celkem k 31.7.1998

Okres	Celkem		V tom				Celkem	V tom		Na volné ploše
	Ubytovací zařízení	Počet pokojů	Jednolůžkové	Dvoulůžkové	Tři a více lůžkové	Apartment		Počet lůžek	Stálá	
Český Krumlov	734	3791	124	1684	1756	227	12090	10926	1164	9840
Prachatice	320	2905	95	1214	1481	115	8886	8130	756	6854
Klatovy	370	3406	132	1868	1265	141	9932	8727	1205	2384
Domažlice	79	768	26	407	320	15	2358	2248	110	1868
Šumava celkem	1503	10870	377	5173	4822	498	33266	30031	3235	20946

Ubytovací zařízení celkem k 31.7.2000

Okres	Celkem		V tom				Celkem	V tom		Na volné ploše
	Ubytovací zařízení	Počet pokojů	Jednolůžkové	Dvoulůžkové	Tři a více lůžkové	Apartment		Počet lůžek	Stálá	
Český Krumlov	751	4 043	127	1 903	1 850	163	12 187	11 099	1 088	8 108
Prachatice	322	2 796	72	1 126	1 526	72	9 032	8 151	881	5 527
Klatovy	384	3 235	160	1 565	1 386	124	9 454	8 339	1 115	1 464
Domažlice	84	787	54	403	309	21	2 409	2 200	209	1 875
Šumava celkem	1 541	10 861	413	4 997	5 071	380	33 082	29 789	3 293	16 974

Pramen: ČSÚ

Přehled kapacit ubytovacích zařízení dle počtu a kapacity pokojů za vybraná místa k 31.7.1997 a 1998

Místo	Počet zařízení		Počet pokojů celkem		V tom jednolůžkové		V tom dvoulůžkové		V tom tři a více lůžkové		V tom apartmá	
	1997	1998	1997	1998	1997	1998	1997	1998	1997	1998	1997	1998
Český Krumlov	100	127	356	536	20	17	232	339	72	139	32	41
Domažlice	14	16	135	140	33	33	67	67	34	38	1	2
Klatovy-město	29	34	264	283	15	15	124	144	112	112	13	12
Kvilda	22	24	166	200	1	1	36	37	127	159	2	3
Lipno nad Vltavou	42	55	309	445	5	7	135	238	163	195	6	5
Netolice	17	18	94	96	2	2	22	22	69	71	1	1
Prachatice	24	25	378	386	11	6	187	187	169	182	11	11
Rožmberk n. Vlt.	7	10	80	90	5	4	28	32	47	52	-	2
Strážné	56	67	471	658	2	12	133	232	328	407	8	7
Sušice	25	36	85	178	4	4	48	75	24	89	9	10
Vimperk	24	25	254	266	13	13	66	67	156	181	19	5
Vyšší Brod	16	20	110	118	2	2	63	61	43	53	2	2

Přehled kapacit ubytovacích zařízení dle počtu lůžek za vybraná místa k 31.7.1997 a 1998

Město	Počet lůžek					
	Celkem		V tom			
	1997	1998	Stálá		Příležitostná	
1997			1998	1997	1998	
Český Krumlov	967	1451	831	1242	136	209
Domažlice	353	361	304	313	49	48
Klatovy-město	779	877	735	801	44	76
Kvilda	646	769	565	687	81	82
Lipno nad Vltavou	977	1375	933	1306	44	69
Netolice	353	359	343	349	10	10
Prachatice	1128	1163	1022	1063	106	100
Rožmberk n. Vlt.	266	298	261	290	5	8
Strážné	1591	1869	1519	1754	72	115
Sušice	321	525	280	479	41	46
Vimperk	814	845	769	816	45	29
Vyšší Brod	297	356	280	327	17	29

V posledních pěti letech došlo rovněž k výraznému nárůstu stravovacích kapacit, a to nejenom v exponovaných turistických střediscích. V regionu jsou zastoupeny všechny formy stravování a stravovací kapacita je rozvrstvena mezi restaurace, hostince, bistra, bufety, občerstvení i zařízení hromadného stravování. Největší kumulace stravovacích zařízení je především ve větších městech a střediscích cestovního ruchu. Kvalita nabízených služeb ve stravovacích zařízeních se působením konkurenčního prostředí neustále zlepšuje a tento trend má rychlejší průběh než u ubytovacích zařízení. Především ve městech postupně vznikají zařízení s vysokou úrovní služeb i dobrou kvalitou obsluhy, která se specializují kuchyní, vybavením i atmosférou na určitou oblast; některá z těchto zařízení nabízejí i regionální speciality.

2.2.2 Infrastruktura pro aktivní trávení volného času

V regionu ještě stále není vybudovaná dostatečná kapacita infrastruktury pro trávení volného času, chybí především nabídka zařízení pro špatné počasí. Velký pokrok byl v posledních pěti letech učiněn při budování značených cyklotras. V současné době je v řešeném území 885 km proznačených cyklo-

tras a pracuje se na budování dalších. Velkým přínosem pro rozvoj kulturního a poznávacího cestovního ruchu je vznik nových naučných stezek, a to zejména na území národního parku. Významný je i nárůst počtu hal na tenis, squash a bowling, vzniklo mnoho fitness center, budují se dvě velká golfová hřiště. Ve venkovských oblastech šumavského podhůří se rychle rozvíjí podmínky pro poskytování služeb v souvislosti s jízdou na koni. V regionu jsou dále dobré podmínky i pro vodní turistiku: na Šumavě je možno na kanoi, kajaku či raftingovém člunu splout celkem 138 km splavných úseků řek. Nabídka pro aktivní trávení volného času je posílena nabídkou sousedních regionů v Bavorsku a Horním Rakousku, která je dosažitelná prostřednictvím velkého počtu hraničních přechodů.

Předmět	Domažlice	Klatovy	Prachatice	Č. Krumlov	Šumava
Značené cyklotrasy (km)	72,5	311	342	165	890,5
Znač. trasy pro pěší (km)	590	1064	1022	547	3223
Kryté plavec. bazény	1	4	2	3	10
Venkovní bazény	0	11	12	2	25
Přírodní koupaliště	13	8	12	4	37
Veřejné pláže s infrastrukturou	1	2	1	5	9
Splavné úseky řek (km)	0	96,5	33	75	204,5
Tenisová hřiště	39	30	10	15	94
Sport. haly pro veřejnost	4	7	2	3	16
Golfová hřiště	0	1	0	1	2
Hřiště na squash	0	1	0	2	3
Herny na bowling	0	3	1	1	5
Fitness centra	7	11	5	6	29
Minigolf	1	2	10	1	14
Střed. pro jízdu na koni	8	11	19	9	47
Sportovní letiště	1	1	1	0	3
Půjčovny sport. potřeb	1	19	7	30	57

2.2.3 Zimní sporty

Šumava je i významnou oblastí nabízející provozování zimních sportů. Jsou zde ideální podmínky pro běžecské lyžování, počet kilometrů pravidelně strojně upravovaných běžecských stop se zvýšil na celkových 360, z nichž značná část je vedena ve výšce okolo 1000m n.m. v okolí šumavských hřebenů. Dobré podmínky existují ve vybraných lokalitách i pro sjezdové lyžování. Většina lyžařských lanovek, vleků a sjezdovek je soustředěna do 3 hlavních šumavských lyžařských středisek - Železné Rudy-Špičáku, Zadova-Churáňova a Lipna-Kramolína.

Předmět	Domažlice	Klatovy	Prachatice	Č. Krumlov	Šumava
Lyžař. vlek, lanovky (ks)	1	15	22	7	45
Lyžařské sjezdové dráhy, svahy (ks)	1	15	25	10	51
Strojně upravované lyžař. běžecské stopy (km)	25	90	225	45	385

3. Poptávka cestovního ruchu

Následující text se opírá zejména o výsledky průzkumů návštěvnosti, které se uskutečnily v

roce 2000 v letním i zimním období v oblasti Šumavy (v územním vymezení ÚPN VÚC Šumava), a o údaje zveřejněné ČSU.

3.1 Analýza návštěvnosti

Šumava patří mezi turisticky nejvyhledávanější oblasti cestovního ruchu v České republice. Z údajů o návštěvnosti, sledované ČSÚ na vzorku komerčně provozovaných ubytovacích zařízení (rok 2000) vyplývá, že za posledních 5 let (od roku 1996) došlo k nárůstu počtu ubytovaných návštěvníků v oblasti o zhruba 15%, přičemž v případě zahraničních hostů dokonce o 47%. Uvedené

údaje tak dokládají, že zhruba jednu třetinu ubytovaných návštěvníků představují cizinci - především Němci a Nizozemci, s velkým odstupem pak následují Poláci, Slováci

a Rakušané. (Podle uvedeného průzkumu návštěvnosti se však podíl cizinců na celkové návštěvnosti pohybuje okolo 10 %.)

Návštěvnost oblasti má celoroční charakter s výraznou letní a zimní sezónou (více než pětina návštěvníků jezdí na Šumavu v létě i v zimě). Většina návštěvníků (zhruba čtyři pětiny) se na Šumavu vrací opakovaně, téměř dvě třetiny sem jezdí v létě pravidelně (v zimě zhruba dvě pětiny). Pro většinu návštěvníků je tedy pobyt spojen s dovolenou nebo prázdninami.

Zatímco v zimě převažují krátkodobé pobyty (53% návštěvníků), v letním období dominují pobyty dlouhodobé (dvě třetiny až tři čtvrtiny návštěvníků).

Naprostá většina návštěvníků si zajišťuje pobyt sama (až 90%); podíl organizované turistiky je tak velice nízký. Zhruba dvě třetiny návštěvníků přijíždí vlastním autem, zbývající třetina pak vlakem a autobusem.

Třetina hostů v létě (a až dvě pětiny v zimě) je ubytována ve vlastních chalupách či chatách nebo u známých, další třetina v penzionech a v soukromí; v letním období využívá zhruba pětina návštěvníků kempy a tábořiště.

Zhruba dvě třetiny návštěvníků získalo informace o Šumavě od známých, asi 15 % čerpal informace od cestovních kanceláří nebo z tisku nebo internetu. Necelá pětina pak uvedla jiný zdroj (např. zaměstnání, v informačním středisku, v turistickém průvodci či přímo v místě (v terénu).

Návštěvnost se v oblasti koncentruje do několika intenzivněji využívaných prostorů, především do prostoru Železnorudska, Pootaví (převážně v letním období), Stašska, centrální Šumavy a Lipenska (v letním období).

Mezi návštěvníky převažují obyvatelé nejbližších krajských měst - Plzně a Českých Budějovic - a hlavně obyvatelé Pražské aglomerace. Zhruba polovina návštěvníků využívá otevřenost hranic k návštěvě bavorské či rakouské části Šumavy.

Celoroční návštěvnost lze pouze odhadovat, a to na základě disponibilních lůžkových kapacit a míry jejich vytíženosti (ta je odlišná podle druhů zařízení i jejich lokalizace).

Statistika uvádí u zmíněného vzorku komerčně provozovaných zařízení necelých 700 tis. ubytovaných návštěvníků (rok 2000). Hrubým odhadem lze proto stanovit celkovou

celoroční návštěvnost Šumavy v rozmezí 1,1 - 1,3 mil. osob (ve všech ubytovacích zařízeních a včetně odhadu jednodenních návštěvníků nenáročujících ubytování). Tito návštěvníci zde pak stráví odhadem celkem zhruba 5 - 6 mil. pobytových dnů. Průměrný denní počet návštěvníků v letní sezóně lze proto odhadovat v rozmezí 60 - 80 000 osob.

3.1 Profil návštěvníka, hlavní cílové skupiny

Z uvedených průzkumů si lze udělat obrázek o „typických“ návštěvnících Šumavy.

Jsou to lidé vzdělaní (nadpoloviční většina

návštěvníků má nejméně středoškolské vzdělání), kteří milují přírodu, aktivní dovolenou/pobyt a oceňují klid a kvalitní životní prostředí. Téměř polovina z nich jsou lidé mladí (47% návštěvníků je mladších 30 let). Na Šumavu přijíždějí buďto sami, s rodinami nebo s přáteli a známými a jsou mobilní. Převážně jde o zaměstnance, studující nebo podnikatele. Místem trvalého bydliště je velice často Praha, Plzeň a České Budějovice. Většina z nich jezdí na Šumavu opakovaně a zhruba polovina dokonce pravidelně, a to v letní a zimní sezóně, popř. v létě i v zimě. Celoročně (tedy i mimo hlavní sezóny) jezdí na Šumavu hlavně chalupáři. Stále více návštěvníků navštěvuje a využívá k poznání národní park a více než polovinu

z nich přitahuje území a historie bývalého hraničního pásma a dříve nepřístupné vojenské prostory.

Návštěvníci jezdí na Šumavu hlavně kvůli:

- krásám přírody a krajiny
- turistice a možnostem aktivního sportovního vyžití
- zdravému prostředí a klidu a tichu.

Na tomto základě lze stanovit 4 hlavní cílové skupiny návštěvníků Šumavy:

- aktivní milovníci přírody
- sportovci, aktivně orientovaní turisté
- rodiny s dětmi
- typičtí rekreatanti

3.2 Hlavní formy CR a rekreační aktivity

Mezi hlavní formy cestovního ruchu patří v letním období dlouhodobá pobytová rekreace spojená s dovolenou či prázdninami; v zimě pak mírně převažují krátkodobé, převážně víkendové pobyty.

Mezi hlavní aktivity patří zejména:

V LÉTĚ:

- pěší turistika
- cykloturistika
- koupání
- houbaření
- návštěvy památek
- vodní turistika
- návštěvy kulturních a společenských akcí
- rybaření
- jízda na koni
- ostatní

V ZIMĚ:

- zimní turistika, běžkaření
- sjezdové lyžování
- pěší turistika
- návštěvy kulturních a spol. akcí
- návštěvy památek
- bruslení
- jízda na koni
- ostatní

4. Organizace cestovního ruchu

Vzhledem k tomu, že v České republice žádný zákon neupravuje systém organizace cestovního ruchu v regionech, je spolupráce mezi podnikateli i obcemi v cestovním ruchu zatím nedostatečná. Na Šumavě zatím neexistuje zastřešující organizace či instituce pro organizování cestovního ruchu vystavěná na

základně lokálních či mikroregionálních organizací. Vznikají zde určité malé struktury, které však zdaleka nemají celoregionální působnost. Činnost zastřešující regionální turistické organizace je suplována činností institucí, jakými jsou například Euroregion Šumava, Regionální sdružení Šumava, Regionální rozvojová agentura Šumava, Sdružení lipenských obcí, popř. dalšími různými menšími sdruženími obcí či mikroregiony. Vznik organizace cestovního ruchu spojené se vznikem a zapojením různých profesních sdružení podnikatelů a provozovatelů služeb je základním předpokladem pro rychlý, úspěšný a koordinovaný rozvoj cestovního ruchu v regionu. V regionu se zlepšuje situace v oblasti regionálního informačního systému a budování sítě informačních středisek, jejichž počet i kvalita se neustále zvyšuje. V současnosti se vytváří regionální informační systém RIS a v návaznosti na něj i informační systém cestovního ruchu pracující s aktuálními informacemi 20 napojených informačních kanceláří.

Většina obcí v řešeném území již rozpoznala význam cestovního ruchu pro ekonomický rozvoj oblasti a pro zaměstnanost místních obyvatel a snaží se proto realizovat různá opatření na podporu rozvoje cestovního ruchu. Jako velký problém při realizaci opatření se jeví nedostatek veřejných finančních prostředků na rozvoj turistické infrastruktury a opravy kulturních památek. V současné době dochází k významnému transferu know-how v oblasti organizace cestovního ruchu ze sousedního Horního Rakouska a Bavorska, tedy ze zemí, které mají systém organizace cestovního ruchu důkladně propracovaný od místní až po celostátní úroveň. Vznikající propojení a vazby na instituce a podnikatele v oblasti cestovního ruchu v Bavorsku a Horním Rakousku významně ovlivňují a stimulují rozvoj cestovního ruchu i na české straně Šumavy.

5. Marketing v cestovním ruchu

Na Šumavě existuje u obyvatel regionální identita pro region Šumava s jejím vlastním přírodním prostorem, a to tvoří dobrý základ pro regionální marketing. V posledních třech letech byly vydány první tištěné materiály v podobě image-prospektů, mapek, průvodců památkami a informačních letáků zahrnující celé řešené území. Obsah materiálů je však

Sdružení obcí a mikroregiony v řešeném území k 30.6.2001

Okres	Počet	Název
Domažlice	11	Svazek NV, Sdružení obcí Chodská liga, Sdružení CHT, Svazek ČHP, Sdružení obcí Kdyňska, Sdružení Český les, Sdružení Sedmihoří-Valcha, Sdružení Šance pro jihozápad, Svazek českých měst a obcí v česko-bavorském pohraničním prostoru Střed, Sdružení Lazce, Sdružení pro výstavbu a provoz ČOV Na Ždírech, Spolek památníku Panevropy
Klatovy	15	Střední Pošumaví; Pošumaví; Plánicko; Měčínsko; Běleč; Úhlava; Borovsko; Centrální Šumava; Na povodí Hradištského potoka; Pohoří; Radina; Slavník; Sdružení obcí Sušicka; Starý potok; Úliště;
Prachatice	7	Mikroregion Šumavské Podhůří; Mikroregion Boubínsko; Mikroregion Netolicko; Mikroregion Vlachovo Březí; Mikroregion Staroprachaticko; Mikroregion Lhenicko; Regionální sdružení Šumava
Český Krumlov	8	Sdružení lipenských obcí; Vyšebrodsko; Podkletí; Poluška; Pomalší; Regionální svazek obcí Vltava; Polečnice

vzhledem k významné spolupráci s okresními úřady příliš orientován na správní hranice jednotlivých okresů a ne na přirozené marketingové mikroregiony Šumavy.

Podobná je situace při prezentaci řešeného území na veletrzích cestovního ruchu v tuzemsku i v zahraničí, kde je Šumava zastoupena až na nemnohé výjimky pouze prostřednictvím svých okresů, ne však pod jednotnou značkou regionu Šumava. Region Šumava také dosud nemá vytvořenou vlastní značku - logo, pod kterým by se prezentoval navenek. V rámci informačního systému v cestovním ruchu se vytváří internetová prezentace celého regionu pracující s aktuálními daty od 20 informačních středisek. Prezentace zároveň pomocí odkazů propojí stávající stránky o cestovním ruchu jednotlivých dílčích mikroregionů.

Z důvodu neexistence organizace cestovního ruchu v regionu je regionální marketing prováděn nekoordinovaně. V regionu existuje velké množství roztržitých aktivit, samostatných prospektů bez jakékoliv návaznosti a malá spolupráce mezi mikroregiony navzájem. O koordinaci marketingových aktivit v celoregionálním duchu se zatím starají Euroregion Šumava, Regionální sdružení Šumava, Regionální rozvojová agentura Šumava, referáty regionálního rozvoje okresních úřadů, různá menší sdružení obcí a mikroregiony.

6. Konkurence

Z pohledu celkové turistické atraktivnosti oblasti pro návštěvníky posuzovanou z hlediska

- polohy a dostupnosti pro domácí i zahraniční návštěvníky
- možností celoročního využití
- rozsahu a kvality přírodních podmínek a krajinářských hodnot (největší národní park na území ČR)
- nabídky kulturních atraktivit
- nabídky infrastruktury pro turistiku (pěší, cyklo, zimní) a sportovní vyžití
- nabídky ubytovacích, stravovacích a ostatních služeb
- svébytné image a identity

Ize na území České republiky nalézt pravděpodobně pouze jedinou konkurenční turistickou oblast a tou jsou Krkonoše.

Krkonoše nabízejí zejména lepší podmínky pro některé zimní sporty (sjezdové lyžování), náročnější terény pro turistiku, větší kapacity a vyšší standard vybavenosti v oblasti ubytování a některých služeb, jiný krajinářský charakter horského pásma s odlišnou vegetací... apod. I z těchto důvodů má oblast vyrovnanější zimní a letní sezónu a vyšší vytíženost turistických zařízení.

Na druhé straně se jedná o území více obydlené a intenzivněji turisticky využívané, s relativně vysokými koncentracemi návštěvnosti a kapacit v několika střediscích CR.

Do Krkonoš se jezdí za krásami hor spojené s aktivním sportováním, méně již za klidem, odpočinkem a kvalitou životního prostředí. I národní park, třebaže je nejstarší v ČR, není vnímán tak výrazně, jako na Šumavě, kde se stává neodmyslitelnou součástí její identity.

Krkonoše mají rovněž tradičně výraznější podíl zahraniční klientely než Šumava. Podle statistik ubytovacích zařízení činí podíl ubytovaných hostů ze zahraničí 45 - 50%, zatímco u Šumavy je to méně než 30%. Tato skutečnost se promítá i do cen za ubytování, stravování a služby. Ty jsou v průměru vyšší, než srovnatelné ceny na Šumavě.

Ve skutečnosti však má Šumava z pohledu jednotlivých cílových skupin samozřejmě konkurenci mnohem početnější:

Aktivní milovníci přírody a turistiky mají v ČR poměrně bohatou nabídku zejména v podobě dalších velkoplošných chráněných území přírody. Z oblastí horského charakteru s možností celoroční pobytové rekreace jsou to např. Beskydy, Jeseníky, Orlické hory, Jizerské hory, Krušné hory, Novohradské hory, Žďárské vrchy, Bílé Karpaty,...

Cykloturistiku s kvalitní infrastrukturou a službami lze dnes provozovat nejen v uvedených oblastech, ale i na dalších turisticky tradičních a atraktivních místech (Jižní Morava, Vsetínské vrchy, Českomoravská vysočina, Třeboňsko, Český ráj, Křivoklátsko, ...).

Žádná z uvedených turistických oblastí však nemá úplnost a pestrost nabídky Šumavy. Její návštěvnickou atraktivitu navíc umocňují turistické, kulturní a poznávací prožitky a možnosti, které nabízí jak bavorská, tak i hornorakouská oblast Šumavy. Ty jsou dnes navíc navzájem propojeny turistickou infrastrukturou. Z hlediska konkurence se v tomto případě zatím spíše jedná o vzájemné obohacení a doplňování nabídky, ze které mají nakonec užitek návštěvníci na obou stranách hranice.

II. Analýza SWOT turistického regionu Šumava

V silných a slabých stránkách se zrcadlí aktuální situace v oblasti cestovního ruchu na Šumavě. Při rozvoji je třeba využít příležitostí, které se nabízejí a vyloučit či alespoň omezit působení rizik.

OBLAST	SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY	ŠANCE	RIZIKA
3.1. Sport a volný čas		Velký nedostatek nabídek pro mimosezónní období a špatné počasí, pro rodiny s dětmi	Rozvoj nabídek orientovaných na cílové skupiny	Konflikty s ochranou přírody
		Chybějící infrastruktura pro volný čas	Tvorba programů pro volný čas a přeshraniční propojení nabídek s Mühlviertelem a Bavorským lesem	
	Jedinečné územní dispozice pro aktivní turistiku, dobrá síť stezek pro pěší a cyklisty	Nedostatečná nabídka servisu a služeb pro cyklisty	Vytvoření atraktivních nabídek pro milovníky přírody	Konflikty při užívání stezek pěšími, cykloturisty a jezdci na koních
	Přeshraniční systém stezek	Nejednotný systém značení na území ČR Mühlviertelu a Bavorska	Rozvoj jednotného přeshraničního systému stezek	
	Velmi dobrý krajinný potenciál pro běh na lyžích, atraktivní síť lyžařských běžeckých stop	Nepravidelná a málo flexibilní údržba lyžařských běžeckých stop, nekoordinovanost s bavorskou a rakouskou oblastí	Přeshraniční spolupráce při údržbě lyžařských běžeckých stop	Nejisté sněhové podmínky mohou ovlivnit zimní turistiku
		Málo možností pro koupání (s výjimkou Lipenska)		